# EUROOPAN PARLAMENTTI

*2004* *2009*

KANSALAISVAPAUKSIEN SEKÄ OIKEUS- JA SISÄASIOIDEN VALIOKUNTA

Bryssel, 10. heinäkuuta 2004
LIBE/6/22575
**Rev4**

**KYSYMYKSET VAPAUTEEN, TURVALLISUUTEEN JA OIKEUTEEN PERUSTUVAA ALUETTA KOSKEVISTA TOIMINTALINJOISTA VASTAAVAN KOMISSION JÄSENEHDOKKAAN KUULEMISTILAISUUTEEN**

***(Huom :** komission jäsenehdokkaan pitää **periaatteessa** noudattaa komission neuvostolle viime kesäkuussa antamia suuntaviivoja (Tampere II) (KOM(2004)0401 – SEC(2004)0680 ja SEC(2004)0693). Hänen pitäisi kuitenkin tiedottaa Euroopan parlamentille kohdista, joita hän ei aio seurata tai aikoo muuttaa, ja perustella päätöksensä.)*

Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamisen ensimmäinen vaihe saatiin loppuun viime vuoden toukokuun 1 päivänä. Nyt on palautettava Tampereella lokakuussa 1999 pidetyn Eurooppa-neuvoston päätelmien mukainen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen liittyvien eri vaatimusten yhdenmukaisuus ja tasapaino. Tämä on mahdollista etenkin perustuslakiehdotuksesta tehdyn sopimuksen perusteella. Sopimus hälvensi epäselvyyttä poliittisista tavoitteista, ja se vahvistaa ja yksinkertaistaa vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen perustuslakikehystä, jossa otetaan paremmin huomioon (a) demokraattinen periaate, (b) perusoikeudet, ja joka on (c) tehokkaampi.

**Demokraattisen periaatteen parempi noudattaminen:** on valitettavaa panna merkille kyseisen kansalaisten intressejä ja perusoikeuksia sekä valtioille tärkeitä toimintalinjoja koskevan asian yhteydessä, että päätökset tehdään edelleen menettelyillä, joissa ei toimita sellaisen demokraattisen periaatteen mukaisesti, jota unioni ilmoittaa noudattavansa (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklan 1 kohta, perustuslain I–45 artikla). Lainsäädäntömenettelystä tulee perustuslain vuoksi kahden vuoden kuluessa periaatteessa tavanomainen menettely, mutta on selvää, että toimiin on jo nyt pitänyt ryhtyä voimassa olevien perussopimusten sekä aikaisempien ja useaan kertaan uudelleen toistettujen poliittisten sitoumusten perusteella.

[1] Yhteispäätös parlamentin kanssa on edelleen poikkeuksellinen menettely, mahdollista kuulemista varten ei saada kattavaa tietoa, ja ne järjestetään suurimmaksi osaksi liian tiukassa määräajassa. Kun ehdotus hylätään, neuvosto ei ryhdy jatkotoimenpiteisiin. Parlamenttia ei kuulla myöskään kansainvälisistä sopimuksista, eikä sille tiedoteta kansainvälistä tasoa koskevien yhteisten kantojen hyväksymisestä.

*Sitoutuuko komission jäsenehdokas näin ollen muiden komission jäsenten suostumuksella käyttämään kaikkia voimassaolevien sopimusten mukaisia keinoja vahvistaakseen periaatetta unionin toimielinten demokraattisesta edustuksesta, ja aikooko hän erityisesti*

1. kehottaa neuvostoa hyväksymään kuluvan vuoden marraskuun 5 päivään mennessä päätöksen, jonka sen olisi pitänyt hyväksyä jo viime toukokuun 1 päivänä, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen IV osaston toimien saamiseksi yhteispäätösmenettelyn piiriin erityisesti maahanmuuttokysymyksissä (EY:n perustamissopimuksen 67 artikla ja Nizzan sopimukseen liitetty julistus N:o 5)?

2. vahvistaa, että Euroopan parlamentilla on todellinen oikeus edistää lainsäädäntöaloitetta erityisesti silloin, kun käsiteltävät säännökset kuuluvat yhteispäätösmenettelyn piiriin (perustuslain III-234 artikla , jolla korvataan EY:n perustamissopimuksen 192 artikla)?

3. ottaa huomioon Euroopan parlamentin hylkäävä päätös tavanomaisten lainsäädäntöaloitteiden ja "komitologiamenettelyllä" hyväksyttyjen komission ehdotusten yhteydessä ja tarkistaa jo nyt neuvoston päätöstä 468/99 sen suuntaisesti (perustuslakiehdotuksen I-35 artiklan 2 kohdan mukaisesti)?

4. ehdottaa neuvostolle, että Euroopan parlamenttia vähintään kuunnellaan kansainvälisistä sopimuksista päätettäessä tai kolmatta pilaria koskevaa yhteistä kantaa hyväksyttäessä, koska näitä asiakirjoja ei valvota myöskään kansallisten parlamenttien tasolla?

5. tarkistaa asetusta N:o 1049/01 a) neuvoston lakikeskusteluiden avoimuuden varmistamiseksi (perustuslakiluonnoksen I-23 artiklan 5 kohdan, I-45 artiklan 3 kohdan, I-49 artiklan 2 kohdan ja II-42 artiklan mukaisesti) ja b) varmistaa, että parlamentti voi tutustua ja/tai valvoa vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta koskevien toimielinten luottamuksellisia tietoja (kuten toimitaan kansallisella tasolla kansallisten parlamenttien ja hallitusten välillä)?

6. tiedottaa parlamentin valiokunnalle kattavasti ja ottaa järjestelmällisesti kantaa jäsenvaltioiden lakialoitteisiin tai EU:n toimien täytäntöönpanoon?

7. tiedottaa Euroopan parlamentille ja kansallisille parlamenteille vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvasta alueesta vuosittain järjestettävässä keskustelussa täytäntöönpanoa koskevista ongelmista ja käsitellä kansallisia kantoja ja varauksia sekä mahdollisia ratkaisuja niihin?

**Perusoikeuksien parempi noudattaminen:** etenkin, kun unioni soveltaa toimia, joilla edistetään eurooppalaisen oikeusjärjestyksen käyttöönottoa. Eurooppalaisessa oikeusjärjestyksessä kaikki EU:n kansalaiset ovat tasa-arvoisia lain edessä, ja heillä on korkeatasoinen suoja kaikkialla unionissa kunkin jäsenvaltion oikeuskäytännöstä riippumatta. Vaikkakin Amsterdamin sopimukseen saakka perusoikeuksien suojelu oli pääasiassa unionin toimintalinjoista riippumaton velvoite (joiden noudattamista valvoivat eurooppalaiset tuomioistuimet), tämän sopimuksen ja etenkin perustuslain vaikutuksesta siitä tulee lainsäätäjän

ensisijainen tavoite ja mittapuu aikaisemman lainsäädännön orientoimisessa uudelleen ja uuden lainsäädännön kehittämisessä.[1]

*Mihin toimiin komission jäsenehdokas ryhtyy vahvistaakseen kyseistä vaatimusta, jolla varmistetaan jäsenvaltioiden ja kansalaisten välinen luottamus EU:ta rakennettaessa? Mihin toimiin komission jäsen ryhtyy, jotta hän*

8. edistää tulevan EU:n perusoikeusviraston välityksellä todellista perusoikeuksien kulttuuria ja antaa käytettäväksi resursseja ja välineitä, joilla helpotetaan kansallisten ja eurooppalaisten lainsäätäjien sekä yhteisöjen tuomioistuimen ja jäsenvaltioiden tuomioistuimien välistä keskustelua ja tietojen vaihtoa, jotta vaihdetaan parhaita kokemuksia ja käytäntöjä ja määritellään unionin tason viiteohjeet?

9. vahvistaa 13 artiklan perusteella yhteisön syrjinnän vastaisia ja vähemmistöjen turvaamista koskevia toimia, perustaa avoimen avustusjärjestelmän kansalaisia varten ja käy avointa vuoropuhelua jäsenvaltioiden kanssa erityisesti, kun on kyse perustussopimuksien mukaisesta oikeuksien suojelemisesta?

10. kehittää mahdollisesti eurooppalaisia kiintiöitä soveltaen laillista maahanmuuttoa koskevia toimia ja varmistaa samalla, että maahanmuuttajat kotoutetaan perustuslakisopimuksen mukaisen uuden oikeusperustan mukaisesti (III-168 artiklan 4 kohta)?

11. edistää asianmukaisilla aloitteilla siviili- (rajatylittäviä tapauksia laajemmalle) ja rikosoikeuden parempaa laatua Euroopassa ja varmistaa erityisesti syytettyjen vähimmäistakeet, jotta torjutaan jäsenvaltioiden haluttomuus panna täytäntöön eurooppalainen pidätysmääräys ja muut vastavuoroista tunnustamista koskevat toimet?

12. edistää korkeatasoista yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa kaikilla unionin toimialoilla ja tarkistaa uudelleen strategioita, jotka koskevat yksityishenkilöiden henkilötietojen järjestelmällistä ja suhteetonta keräämistä (kuten Euroopan parlamentti kehotti 31. maaliskuuta 2004 antamassaan päätöslauselmassa)?

13. tekee mahdollisimman nopeasti ehdotuksen puitepäätökseksi, jolla määritellään kolmatta pilaria koskevat tietosuojavaatimukset ja varmistaa eurooppalaiseksi viranomaiseksi kansallisista viranomaisista muodostuvan komitean (joka kokoontuu yhteisön tasolla direktiivin 95/46 29 artiklassa tarkoitetussa työryhmässä)?

**Parempi tehokkuus:** tästä lähtien jopa neuvostossa on selvää, että on lähestulkoon mahdotonta tehdä päätöksiä , tai jos niitä ylipäänsä pystytään tekemään, panemaan niitä täytäntöön, joten unionin toimintakyky on enemmän virtuaalinen kuin tehokas.

[1] Edistetään avoimuutta, tasa-arvoisia mahdollisuuksia, yksityisyyden suojaa, moniarvoisuutta sekä toimia syrjintää vastaan, kansalaisten oikeuksien vahvistamista siten, että niistä tehdään perinteisistä päämääristä, kuten sisämarkkinoiden, tiedotusvälineiden kilpailun ja tietojenvälityksen edistämisestä, riippumattomia tavoitteita.

*Perinteisistä yhteisön toimintalinjoista poiketen on selvää, että jäsenvaltioiden tehtävää turvallisuusnäkökohtia koskevissa toimintalinjoissa on vahvistettava, jotta jokainen valtio ottaisi huomioon toisen valtion vaatimukset. Mihin toimiin komission jäsenehdokas aikoo ryhtyä, jotta*

14. vahvistetaan jäsenvaltioiden välistä operatiivista yhteistyötä ja luodaan samalla indikaattoreita sekä määritellään yhteiset tehokkuusvaatimukset, joita jäsenvaltioiden hallinnon on noudatettava (esimerkiksi ulkorajojen) turvallisuustason pitämiseksi korkealla järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin ehkäisemiseksi ja torjumiseksi?

15. varmistetaan mahdollisimman nopeasti oikeusperusta ja Euroopan parlamentille annettava tehokas tiedotus sekä parlamentin osallistuminen erityisesti useita miljoonia euroja maksavien turvallisuutta koskevien tutkimusprojektien määrittelyyn (PASR-2004)?

16. luodaan kansallisten turvallisuussuunnitelmien perusteella eurooppalainen turvallisuussuunnitelma ja rajoitetaan suoria väliintuloja toimielinten ja virastojen (Europol, Eurojust ja tulevan Euroopan syyttäjäviranomaisen) tasolla vain ehdottoman välttämättömiin tapauksiin?

17. perustetaan turvallisuusnäkökohtia koskevia tieto- ja tiedonvaihtoverkostoja (esimerkiksi eurooppalainen rikosrekisteri) ja varmistetaan, että tietopalvelujen yhteistyötä kehitetään Euroopan parlamentin sekä kansallisten parlamenttien ja eurooppalaisten tuomioistuinten demokraattisessa valvonnassa?

18. varmistetaan, että tiettyjen jäsenvaltioiden erityinen tilanne ei vaikuta vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen rakentamiseen ja että Schengenin sääntöjä (jotka koskevat tästä lähtien 22 jäsenvaltiota) pidettäisiin yleissääntönä yhteisössä ja että voitaisiin toisaalta kehittää läheisempää yhteistyötä, kun jotkut jäsenvaltiot estävät hyväksymästä toimia, joilla varmistetaan parempi perusoikeuksien turvaaminen?

19. varmistetaan, että turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaan alueeseen käytettäviä varoja hyödyntämällä – erityisesti silloin, kun vuosien 2007–2013 rahoitusnäkymiä tarkistetaan unionin kansalaisuutta, vapautta, turvallisuutta ja oikeutta koskevalla otsakkeella – saavutetaan tulevassa Tampere II-ohjelmassa määriteltävät poliittiset tavoitteet, ja että varoja hallinnoidaan tehokkaasti ja avoimesti?